

ONGEWENSTE BIJWERKINGEN VAN ANTICOAGULANTIA

Collega LOELIGER (1965) stelt in de inleiding van zijn *Caput Selectum* dat in Nederland naar schatting jaarlijks 100- à 150.000 patiënten aan deze behandeling worden onderworpen. Enkele alinea's verder lezen wij „Dodelijke bloedingscomplicaties bij adaequate controle zijn gelukkig zeldzaam, maar, ondanks de beste voorzorgsmaatregelen, niet helemaal te vermijden. De frequentie ervan — ongeveer 1 pro mille van de behandelde patiënten per jaar — is echter laag, vergeleken bij de winst door toepassing van anticoagulantia”.

Indien de verstrekte cijfers juist zijn, betekent dit 100 à 150 dodelijke bloedingscomplicaties per jaar. In overeenstemming hiermee is, dat de patiënt die tijdens antistollingsbehandeling een hersenbloeding heeft gekregen in de neurologische kliniek bepaald geen zeldzame verschijning is. Weliswaar kan nooit bewezen worden dat de patiënt zonder behandeling met anticoagulantia geen hersenbloeding zou hebben gekregen; maar wie durft zich te laten geruststellen door deze overweging?

Het toedienen van anticoagulantia is — door de neurologische bril gezien — een behandeling waaraan gevaren zijn verbonden. Ze vereist derhalve, zoals collega LOELIGER ook opmerkt, een strenge indicatiestelling. In de praktijk ontbreekt daar veel aan; zeker in steden waar iedere arts zijn patiënten naar een trombosedienst kan verwijzen die bereid is zonder controle op de indicatie een behandeling in te stellen.

Het ware daarom toe te juichen wanneer in een volgend *caput selectum* een overzicht kon worden gegeven 1. van het nuttig effect van anticoagulantia en 2. van de indicaties, de contra-indicaties en de optimale duur van de behandeling.

Literatuur: LOELIGER, E. A. (1965) *Ned. T. Geneesk.* **109**, 25.
Heemstede, 2 januari 1965 A. VERJAAL

Ik ben collega VERJAAL dankbaar, dat hij nogmaals de nadruk op een strenge indicatiestelling bij de behandeling met anticoagulantia legt.

Wat betreft zijn voorstel over te schrijven *capita selecta* mag ik opmerken, dat er in dit *Tijdschrift* (1962) een *caput selectum* over indicaties (en contra-indicaties) is verschenen.

Literatuur: LOELIGER, E. A. (1962) Indicaties voor de behandeling met anticoagulantia in de huispraktijk. *Ned. T. Geneesk.* **106**, 833.

Leiden, 19 januari 1965

E. A. LOELIGER

BERICHTEN

BUITENLAND

Canada

The end of an era. — The *Canadian Medical Association Journal* van 5 december 1964 (bl. 1193) begint met een rapport getiteld „Prefrontal leukotomy: a five-year controlled study”. De schrijvers K. G. MCKENZIE en G. KACZANOWSKI hebben 183 patiënten, op wie verscheidene jaren geleden leukotomie werd toegepast, vergeleken met een passende niet geopereerde controlegroep. „No significant differences in rate of hospital discharge after a five-year follow-up period were found between the two groups. The groups showed no consistent difference in outcome in relation to diagnosis, chronicity versus intermittency of illness, heredity, education, family attitude, premorbid adjustment, or degree of insight on the part of the patients. It is concluded that prefrontal leukotomy does not produce any rate of remission significantly beyond that to be expected without the opera-

30 JANUARI 1965 NED. T. GENEESK. 109. I. 5

tion”. Bij publikatie van dit rapport was eerstgenoemde auteur — de neurochirurg die zich door toepassing van de leukotomie internationale bekendheid verwierf — reeds overleden. De door hemzelf verrichte kritische analyse van zijn werk strekt hem tot ere.

Duitsland

Tuberculosecijfers in 1963. — Het aantal nieuwe gevallen van actieve tuberculose verminderde in 1963 slechts met 4 pct; het aantal gevallen van open tuberculose is ongeveer gelijk gebleven. Het gehele aantal lijdens aan tuberculose in de Bondsrepubliek bedroeg 404 per 100.000 inwoners; Berlijn had het hoogste cijfer (1104), Hessen het laagste (303). De tuberculose van de kinderleeftijd is in het verslagjaar, vergeleken met 1962, met 14 pct verminderd; hetzelfde gold voor 1962, vergeleken met 1961. De verslaggever wijst erop dat de kindertuberculose nog niet is overwonnen. Het opsporen en genezen van lijdens aan open tuberculose geeft veel zorg; toch zijn er bij de consultatiebureaus nog 75895 ingeschreven. Het tuberculose-sterftcijfer — aantal lijdens aan tuberculose overleden per 100.000 inwoners — nam een weinig toe; het steeg van 14,1 in 1962 tot 14,3 in 1963. Bij de mannelijke bevolking is het 3,5 maal zo hoog als bij de vrouwelijke bevolking. Het hoogste tuberculosesterftcijfer vond men in Berlijn (25,2), het laagste in Hessen (9,7). (*Dtsch. med. Wschr.* 1 jan. 1965, bl. 56).

Engeland

Zelfmoordcijfers. — Leicester, een industriestad van 273.000 inwoners telde in de loop van 7 jaar (1956 tot 1962) 233 gevallen van zelfmoord, een cijfer dat een weinig hoger ligt (12.025 per 100.000 inwoners) dan het gemiddelde (11,27) van Engeland en Wales. De zeven jaarcijfers van het aantal — 33, 29, 34, 31, 34, 34, 38 — liepen weinig uiteen. Het vaakst paste men gas toe (130 gevallen); dan volgen barbituraten (27), ophangen (20), verdrinken (16) en een reeks van zelden gekozen handelingen, zoals zich de keel doorsnijden, schieten, zich op de spoorbaan leggen, elektrocutie, omlaagspringen enz. In de meeste jaren was het aantal personen, die voor een geestesstoornis in behandeling waren geweest, betrekkelijk groot; het schommelde tussen 20 en 32 pct. Het rapport, bewerkt in het bureau van de medical officer of health, bestaat uit een analytisch verslag met zes tabellen.

Congres voor angiologie. — Het VIIe congres van het International College of Angiology zal van 21 tot 24 juli te Londen worden gehouden. Inlichtingen verstrekt het secretariaat van het College: 50 Broadway, New York (Ver. Staten).

Frankrijk

Simulatie in de gevangenis. — De *Münchener medizinische Wochenschrift* van 25 december 1964 (bl. 2369) bevat een mededeling over simulatie van inwendige ziekten, waargenomen in het centrale ziekenhuis van de Franse gevangenis te Parijs-Fresnes. Een aardig staal van vernuft is de kunstmatige afwijking op de maagfoto: de „maagpatiënt” slikt een stukje zilverpapier in en houdt dit met een draad aan een tand verbonden, op zijn plaats. Een ruim overzicht van zijn ervaringen geeft de schrijver, JEAN ALBERT-WEIL, in zijn boek *Simulations médicales*, uitg. G. Doin, Parijs 1962.

Italië

Congres voor gerontologie. — Het IVE Europese congres voor klinische gerontologie zal van 15 tot 18 september te San Remo worden gehouden. Inlichtingen verstrekt het secretariaat IV Congresso Europeo di Gerontologia clinica, Viale Morgagni 85, Firenze.